

Tänavuse teatrikuu toredaks eelmänguks kujunes 28. veebruaril RAT «Estonias» esietendunud B. Smetana koomiline ooper «Müüdnud mõrsja». Võib julgelt öelda, et lavastus on õnnestunud, soe ja siras. Viimane epiteet pole rakendatav kaugeltki mitte iga esietenduse kohta. Näis, et vormis olid nii pea- kui ka kõrvaltegelased. Hääled kõlasid hästi Anu Kaalul, Urve Tautsil, Mati Palmil, Hendrik Krummil, kuid ka ülejäänutele polnud midagi ette heita. Toredasti olid esitatud Mařenka vanemate rollid M. Jõgeva ja V. Puura poolt. Ago-Endrik Kerge on talle omase huumoriga loonud hulga kehmikaid miisanstseene, mis üldiselt igavaks peetava Smetana ooperi nauditavaks teeb. On tunda tõelist lavastajakätt: kõik osatäitjad paistavad teadvat, milleks nad lavale on tulnud. Oleks tore, kui järgmistel etendustel säiliks koori ja miimansi sama täpsus ning ei toimuks säärast äravajumist nagu praegushetkel võib konsulateerida operetis «Savoy ball».

Kui ma ei eksi, on Fanta kuju praegune dimensioon lavastaja fantaasia vili. Kirjutada, missugune meister on Eesti NSV rahvakunstnik Endel Pärn, oleks üleiligne. Kuid ei saa ka mainimata jätta, et A.-E. Kerge on just Fanta rollile põhjendamatult kaalu liisanud, mis etenduse terviklikkuse kasuks paraku ei räägi. Kogu Fanta käitumine on teepooltest väga koomiline, isegi loogiline, kuid osutub paralleelseks peamisele — s. o. muusikalise-vokaalsele tegevusele. Fanta naturalistlik osalendus viib publiku tähelepanu ilusatest aariatest ja duetidest tahes-tahmata eemale. Mis sellest, et süžee on naiivsevõitu — pole see muudes koomilistes ooperites ja operettides sugugi parem — muusikaline tegevus peaks sellegipoolest primaarseks jääma. Kuid muidugi on see ka maitseasi.

Seevastu on kolmanda vaatuse laadatsirkuse episood lavastatud erksa huumorimee-

«ESTONIAS» MÜÜDNakse MÕRSJAT

«Müüdnud mõrsja» etendub RAT «Estonias» õige mitme koosseisuga. Pildil on Michana Uno Kreen, Vašekina Tiit Tralla, Hatana Urve Tauts ja Kecalina Teo Maiste. HENNO SAARNE foto

lega. Atleedi osatäitja, kes muidu igati asjale kasuks tuli, läks oma osasse ehk liigagi sisse, kippudes varjutama juba peaosalisigi.

Vašeki rolli lahendusega Tiit Tralla esituses olen täielikult nõus. On tajutav, et A.-E. Kerge on nii selle osa kui ka kosjasobitaja Kecalini osa loomiselt lähtunud ka koreograafilisest kontseptsioonist. Mängida tõsikest laval on ju palju raskem, kui olla seda elus. Sellise rolli kehastamisel on vulgaarsuse puudumine ja mõõdutunne üpris harvad. Soov publikult naeru välja manguda igasuguste kahtlaste vahenditega pole aga sugugi haruldane. Kutsuda saalis viibijais esile kaastunnet ja sümpaatiat,

nagu seda teeb T. Tralla, on suur kunst. Säärast traagilise ja koomilise sulamit pole ma, ausalt öeldes, varem näinudki.

Orkester talendika ja tormakalt edasi areneva Peeter Lilje juhtimisel mängis sel õhtul oivaliselt. Kui see alati nii oleks!

Tantsud rahvatantsude hea tundja Heino Aassalu seades mõjusid lustlikult ja tulenesid orgaaniliselt ooperi üldisest tegevusest.

Erilise rütmitunnetusega esli saba segas end ehk liialt aktiivselt laval toimuvasse. Kuid kolmandas vaatuses dirigeeris ta, s. t. saba suurepäraselt Mařenka aarias kaasa, olles igati omal kohal.

Etenduse edule aitas paljus-

ki kaasa oma ala meistri, Eesti NSV teenelise kunstitegelase Eldor Renteri kunstnikutöö. Eriti meeldisid stiilsed ja maalilised kostüümid. Dekoratsioonid seevastu, vaatamata maalilisusele, paistsid mõnevõrra üksikasjalikud ja hoolimata suurest hulgast rahvuslikest detailidest, jätsid üldkõkkuvõttes veidi kireva ja rahutu mulje. Täpsemalt — esimese ja kolmanda vaatuse lilledega ornamenteeritud taevastundus mulle ülepakkumisena. Et kõik ülejäänud oli laval väga värvi-küllane, oleks võinud ju taevast jääda lihtsalt siniseks. Ülenuumatud butafoorsed hained takistasid, ja seda üsna edukalt, osalistel liikuda ja teutseda ning tuletasid meelde omal ajal moodsaid seitset elevanti. Ehk tasuks mõelda nende teistsugusele paigutusele. Tõttõeldata oli minu vajadus konkreetse loodussümboolika järele täiel määral rahuldatud ridva otsas vankrirattal istuva toonekurega, pluss veel teise sama linnuliigi esindajaga tähtid pakendais vastündinute kohaletoiemata rollis, kes etenduse lõppedes diskreetset tagurpidi kulissidesse lendas... Lõppude lõpuks maa eripära ühe etenduse raames ju niikuinii välja ei too. Küll on aga tähtis välja tuua peamine. Selles mõttes jättis väga meeldiva mulje vahe-eesriie.

3. aprillil leidis aset nn. teine esietendus, esietenduseks osatäitjate järgmisele koosseisule. Tavaliselt löikab teine koosseis vähem loobereid kui esimene. Neile pühendatakse vähem aega, tähelepanu, repetitsioone.

Käesoleval juhul kandis aga «Müüdnud mõrsja» seegi varianti tõelise esietenduse pitsirrit. Tore oli jälgida, kui sõbralikult aplodeeris koor noorele dirigendile Paul Mägile, kes nii suurepäraselt etenduse läbi viis. Kontakt tema ja solistide vahel, kuid samuti ka kooriga, näis kõrgel tasemel olevat.

Mařenka rollis oli nüüd Helgi Sallo ja tema osatäitmisest sain jällegi meeldiva elamuse.

Sallo oli sedavõrd ekspressiivne, et usutavuse moment ei kadunud kolme vaatuse kestel hetkekski. Vähe sellest, tema hääled kõlasid hästi, vokaalsed etteasted väljendasid algusest lõpuni kogu emotsionaalset seisukorda. Samad sõnad Ivo Kuuse aadressil. Helgi Salloga moodustas ta suurepärase duo. Ants Kollo Vašeki rollis oli mulle avastuseks. Tema osalendus erines küll T. Tralla omast, kuid oli väga sümpaatne. Mati Palm oli sama hea kui esietendusel. Hämmastama ei pane mitte niivõrd tema hääled, mida me juba ammu kõrgelt hindame, vaid tema kui näitleja plastilisus ja n.-õ. pidev kohalolek laval.

Kooril puudus esietenduse rambipalavik, mistõttu mõjus palju loomulikumana, harmoonilisemana. Tundus, et on sammu võrra edasi mindud. Samuti ka lapsed, kelle rohkuse ja kohmetus esialgu häiris, tundsid end sedapuhku palju vabamalt ja asjasse pühendatumalt. Paistab, et lavastaja jätkab tööd lavastusega, mis on igati kiiduväärne. Mulle näis, et teine etendus oli puhtlavastuslikult tunduvalt perfektsem kui esimene ja eks ta nii vist peagi olema. Paar kiidusõna veel Esmeralda osatäitjale Marju Tarrele. Ta oli võluv, koomiline ja esitas oma rolli meeldiva pieteeditundega.

Illart Orav ja Tiina Jaaksoo Mařenka vanemate rollis jätsid usutava pildi neile usaldatud rollidest. Kui juba norida, siis ütleksin, et liialt silmatorikavad ehted Mařenka emal vaevalt et iseloomustavad tolleagee talunaise garderoobi. Kuid seda ei saa ju osatäitjale pahaks panna.

Lõpetuseks tahaksin veel kord tänada lavastajat, dirigenti, kunstnikku, tantsude seadjat ja esitajaid, koori — kõiki asjaosalisi, kes oma vaevarikka tööga löid sellise elava etenduse, ja soovida, et ka RAT «Estonia» kõik edaspidised uuslavastused oleksid niisama värsked ja professionaalsed.

ANNA EKSTON